

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

25.03.2025 № 70/50-р/к

Справа № 1/02-26-25

м. Харків

Про порушення законодавства про
захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВОДА» ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (далі – КП «ВОДА», Підприємство, Відповідач) протягом 2022-2024 років, січня – лютого 2025 року та станом на березень 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території Валківської міської територіальної громади: м. Валки, с. Шарівка, сел. Старий Мерчик, с. Новий Мерчик, с. Високопілля, с. Серпневе, с. Привокзальне, с. Мізяки, с. Мельникове, с. Олександрівка, сел. Ков'яги, с. Сніжків із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

Так, КП «ВОДА» в технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначає одного конкретного виробника засобу обліку холодної води.

За результатами розгляду справи № 1/02-26-25 такі дії КП «ВОДА» визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також виробників та продавців інших засобів обліку холодної води, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

На КП «ВОДА» накладено штраф у розмірі 20 180 (двадцять тисяч сто вісімдесят) гривень.

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі - Відділення), розглянувши матеріали справи № 1/02-26-25 про порушення КП «ВОДА» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Першого відділу досліджень і розслідувань від 11.03.2025

ВСТАНОВЛИЛА:**1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ**

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 06.02.2025 № 70/30-рп/к розпочато розгляд справи № 1/02-26-25 за ознаками вчинення КП «ВОДА» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також виробників та продавців інших засобів обліку холодної води, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку (далі – Справа).
- (2) Копія розпорядження адміністративної колегії Відділення від 06.02.2025 № 70/30-рп/к направлена Відділенням рекомендованим повідомленням № 0601109624067 супровідним листом від 06.02.2025 № 70-02/698е за місцезнаходженням КП «ВОДА» згідно з інформацією з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (3) Згідно з рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601109624067 копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 06.02.2025 № 70/30-рп/к КП «ВОДА» отримало 11.02.2025.
- (4) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 06.03.2025 № 70/53-рп/к виправлено опіску у розпорядженні адміністративної колегії Відділення від 06.02.2025 № 70/30-рп/к. Копія розпорядження від 06.03.2025 № 70/53-рп/к про виправлення опіски направлена Відділенням рекомендованим повідомленням № 0601120358131 супровідним листом від 06.03.2025 № 70-02/1441е за місцезнаходженням КП «ВОДА».
- (5) Листом від 12.03.2025 № 70-02/1561е Відділенням було надіслано за місцезнаходженням КП «ВОДА»: *(інформація, доступ до якої обмежено)* копію подання від 11.03.2025 № 70-03/191-П з попередніми висновками у Справі та інформацію щодо дати, часу та місця засідання адміністративної колегії Відділення та прийняття рішення у Справі (рекомендований лист № 0601122315960).
- (6) Копія подання від 11.03.2025 № 70-03/191-П з попередніми висновками у Справі була отримана КП «ВОДА» 14.03.2025, що підтверджується рекомендованим повідомленням про вручення поштового відправлення № 0601122315960.

2. ВІДПОВІДАЧ У СПРАВІ

- (7) КП «ВОДА» є юридичною особою, дата державної реєстрації: 14.08.2006. Ідентифікаційний код юридичної особи: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Підприємство, зокрема, здійснює такі види діяльності: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (8) Відповідно до пункту 1 розділу 2 статуту КП «ВОДА» (в новій редакції), затвердженого рішенням XXXI сесії Валківської міської ради VIII скликання № 976 від 12.01.2023 (далі - Статут) Підприємство створюється, зокрема, з метою задоволення суспільних потреб у послугах водопостачання та централізованого водовідведення.
- (9) Згідно з пунктом 2 розділу 2 Статуту предметом діяльності Підприємства, зокрема, є: виконання обов'язків по якісному та безперервному наданню послуг з централізованого водопостачання та водовідведення споживачам; всебічне задоволення потреб підприємств усіх форм власності, населення міста Валки та населених пунктів Валківської

територіальної громади; відведення каналізаційних стічних вод від підприємств, організацій, установ, відомчого комунального житла та приватних домоволодінь громадян міста Валки та населених пунктів Валківської територіальної громади.

- (10) Підприємство є комунальним унітарним підприємством. Майно Підприємства є комунальною власністю і закріплюється за ним на праві господарського відання.
- (11) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ВОДА» є суб'єктом господарювання.
- (12) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (13) Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання, централізованого водовідведення.
- (14) КП «ВОДА» здійснює діяльність на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення згідно з ліцензією, виданою рішенням Харківської обласної державної адміністрації від 15.04.2013 № 145.
- (15) Отже, КП «ВОДА» у розумінні статті 1 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (16) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (17) Відповідно до пункту 3.1. Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (18) Об'єктом аналізу є КП «ВОДА» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.1.2 Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

- (19) Об'єктами аналізу є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1 Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (20) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (21) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «ВОДА», є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, які надаються Підприємством на платній основі.
- (22) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- а) споживчі характеристики*
- (23) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики, споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними й експлуатаційними характеристиками тощо.
- (24) У визначенні статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (25) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (26) Відповідно до статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» правами та обов'язками підприємств питного водопостачання є видача дозволів і технічних умов на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання.
- (27) Статтею 22 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» визначено, що приєднання до систем централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих підприємством централізованого водовідведення.
- (28) До 07.08.2023 відповідні положення, визначені наразі у законах України «Про питну воду та питне водопостачання» і «Про водовідведення та очищення стічних вод», містилися у Законі України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення».
- (29) Відносини, що виникають у процесі приєднання/підключення до водопровідно-каналізаційних мереж регулюються Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 27.06.2008 № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами, в редакції від 13.07.2021) (далі – Правила № 190).

- (30) Відповідно до термінів, визначених Правилами № 190, технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі - технічні умови) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (31) Порядок приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначені розділом III Правил № 190.
- (32) Пунктами 1, 2 розділу III Правил № 190 передбачено, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання. Для забезпечення водопостачанням та водовідведенням будівельних майданчиків (на час будівництва об'єкта) видаються технічні умови на тимчасове підключення та укладаються тимчасові угоди з водопостачання та водовідведення за тимчасовою схемою на період будівництва.
- (33) Відповідно до пункту 9 розділу III Правил № 190 технічні умови повинні включати:
- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - обсяг та тиск води, режим водопостачання;
 - обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
 - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
 - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
 - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
 - графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
 - термін дії технічних умов.
- (34) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил № 190, технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (35) Після виконання робіт з приєднання (врізки) до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та встановлення засобів обліку води укладається договір про надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення.
- (36) Основною споживчою властивістю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є їх надання суб'єктом господарювання, який надає послуги централізованого водопостачання та водовідведення, тобто КП «ВОДА».

(37) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення за споживчими характеристиками мають своє функціональне призначення та визначені фізичні, технічні та експлуатаційні характеристики. Процес видачі технічних умов є частиною технологічного процесу для надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, тобто є складовою цих послуг.

б) умови споживання

(38) Умови споживання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначені пунктами 3-6 розділу III Правил № 190.

(39) Так, зокрема, для одержання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення замовник подає виконавцю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення заяву та перелік документів, передбачених пунктом 3 розділу III Правил № 190.

(40) Згідно з пунктом 6 розділу III Правил № 190 за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.

(41) Отже, передумовою отримання споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є одержання ними у Підприємства технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

в) умови реалізації

(42) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення надаються на платній основі.

(43) Для отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживач надає виконавцю документ, що підтверджує оплату послуг (квитанцію, платіжне доручення тощо).

(44) За результатами розгляду заяви та доданих документів, виконавець послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у визначений Правилами № 190 строк видає споживачу технічні умови.

г) ціна

(45) Відповідно до пункту 7 розділу III Правил № 190 собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.

(46) Розрахунок вартості технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється виконавцем послуг виходячи із собівартості робіт з їх підготовки та податку на додану вартість.

- (47) За інформацією Підприємства, наданою листом від 27.12.2024 № 297 (вх. № 70-01/3476 від 30.12.2024), станом на 2023 рік вартість видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення з урахуванням ПДВ 20% становила: для населення – 1227,07 грн., для бюджетних установ – 1259,94 грн., для інших споживачів – 1643,40 грн., а з 07.10.2024 становить: для населення – 1510,91 грн., для бюджетних установ – 1551,38 грн., для інших споживачів – 2023,55 грн.
- (48) Отже, виходячи з наведеного, товаром є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).

- (49) Споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є фізичні та юридичні особи, які мають намір приєднати свої об'єкти будівництва до систем питного централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

3.3.Визначення товарних меж ринку

- (50) Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (51) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей характеристик, якісних показників, тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (52) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (53) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.
- (54) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення не мають товарів-замінників, оскільки саме без технічних умов неможливо здійснити приєднання об'єктів водоспоживання до діючих мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (55) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є послуги з централізованого

водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

3.4 Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (56) Згідно з вимогами Методики територіальні (географічні) межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (57) Листом від 27.12.2024 № 297 (вх. № 70-01/3476 від 30.12.2024) КП «ВОДА» повідомило, що надає послуги централізованого водопостачання у населених пунктах Валківської міської територіальної громади: м. Валки, с. Шарівка, сел. Старий Мерчик, с. Новий Мерчик, с. Високопілля, с. Серпневе, с. Привокзальне, с. Мізяки, с. Мельникове, с. Олександрівка, сел. Ков'яги, с. Сніжків, а централізованого водовідведення у м. Валки та с. Сніжків.
- (58) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є територія Валківської міської територіальної громади, а саме, м. Валки, с. Шарівка, сел. Старий Мерчик, с. Новий Мерчик, с. Високопілля, с. Серпневе, с. Привокзальне, с. Мізяки, с. Мельникове, с. Олександрівка, сел. Ков'яги, с. Сніжків, на якій розташовані системи централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у господарському віданні КП «ВОДА».

3.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку - часові межі ринку

- (59) Відповідно до Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (60) Згідно з інформацією КП «ВОДА», наданою листом від 27.12.2024 № 297 (вх. від 30.12.2024 № 70-01/3476), між Валківською міською радою (Власник) та КП «ВОДА» укладено договір про передачу майна комунальної власності Валківської міської територіальної громади в повне господарське відання від 21.12.2021 № 1 (далі - Договір). Згідно з пунктом 1.1 Договору Власник передає, а Підприємство приймає в повне господарське відання цілісний майновий комплекс, у тому числі основні засоби, наведені в додатку 1. Відповідно до додатку 1 до Договору в повне господарське відання були передані, зокрема артезіанські свердловини, водогони, водопроводи, каналізаційні колектори, мережі водопровідні, тощо.
- (61) Отже, КП «ВОДА» протягом 2022 – 2024 років та січня - лютого 2025 року у визначених територіальних межах здійснювало надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. При цьому протягом зазначеного періоду за заявами замовників послуг з приєднання видавало Технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення
- (62) Протягом періоду 2022 - 2024 років та січня - лютого 2025 року КП «ВОДА» було єдиним суб'єктом господарювання, яке надавало послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (63) В зазначений період та станом на березень 2025 року структура ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та

централізованого водовідведення залишалась не змінною.

- (64) Отже, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначено 2022 - 2024 роки та січень - лютий 2025 року.

3.6 Визначення потенційних конкурентів

- (65) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (66) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (67) Суміжний ринок – товарний ринок, що перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (68) Відповідно до статті 7 Закону України «Про природні монополії» в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (69) Статтею 10 Закону України «Про природні монополії» визначено, що суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
- (70) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання; послуг з централізованого водовідведення – суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (71) Таким чином, лише на виконавця комунальних послуг, зокрема послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення покладається обов'язок з видачі технічних умов приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (72) Внаслідок особливостей надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а також враховуючи те, що ринки централізованого водопостачання та централізованого водовідведення перебувають в стані природної монополії, конкуренція на них відсутня.

3.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (73) Відповідно до пункту 9.2. Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (74) Ринок зазначених послуг характеризується наявністю технічних і адміністративних бар'єрів з огляду на наступне.
- (75) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (76) Згідно з статтею 5 Закону України «Про природні монополії» відповідно до цього Закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, зокрема, централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (77) Відповідно статті 7 Закону України «Про природні монополії» діяльність суб'єктів природних монополій у сферах, визначених у статті 5 цього Закону, а також діяльність суб'єктів господарювання на суміжних ринках підлягає ліцензуванню відповідно до закону.
- (78) Відповідно до частини першої статті 10 Закону України «Про природні монополії» суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
- (79) КП «ВОДА» є суб'єктом природних монополій. При цьому, саме на суб'єктів природних монополій покладено обов'язок щодо видачі технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва.

3.8 Встановлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (80) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (81) Суб'єкт (суб'єкти) господарювання не зазнає(ють) значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі має (мають) здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (82) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність КП «ВОДА», яке є єдиним виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем

централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, диктувати свої умови при наданні послуг є ознакою ринкової влади.

- (83) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «ВОДА» протягом періоду 2022 - 2024 років, січня-лютого 2025 року та станом на березень 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території Валківської міської територіальної громади, а саме, м. Валки, с. Шарівка, сел. Старий Мерчик, с. Новий Мерчик, с. Високопілля, с. Серпневе, с. Привокзальне, с. Мізяки, с. Мельникове, с. Олександрівка, сел. Ков'яги, с. Сніжків, на якій розташовані системи централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що перебувають у господарському віданні КП «ВОДА», із часткою 100 %, оскільки у нього на цьому ринку немає конкурентів.

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

4.1. Нормативно-правове регулювання

- (84) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які мають відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогашіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та електронних комунікацій.
- (85) Згідно з частиною другою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.
- (86) Відповідно до пункту 3 розділу III Правил № 190, для одержання технічних умов замовник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення подає до виробника таких послуг:

заяву;

опитувальний лист (додаток 3);

ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1 : 500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);

копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;

випіювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;

копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);

розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;

у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання /

централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.

- (87) У Додатку 2 до Правил № 190 наведено форму технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (88) Зазначеною формою передбачено, що технічні умови складаються з таких розділів:
- основні відомості, в яких відображається інформація про замовника;
 - умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце підключення тощо та, зокрема в пункті 8 розділу «Умови водопостачання» форми технічних умов передбачено, що «На водопровідному вводі комерційний облік обладнати (місце установки, тип лічильника, діаметр)»;
 - умови водовідведення, в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови.
- (89) Таким чином, з урахуванням викладеного, пунктом 8 розділу «Умови водопостачання» вищезазначеної форми технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення не передбачено встановлення конкретного виробника та/або моделі лічильника холодної води.

4.2. Обставини Справи

- (90) Для приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення замовникам необхідно отримати у КП «ВОДА» технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі - Технічні умови).
- (91) Технічні умови є платними. Так, відповідно до наказу КП «ВОДА» від 03.03.2023 № 13 «Про затвердження та введення в дію калькуляцій вартості платних послуг, які надаються, у розрізі груп споживачів» вартість видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення з урахуванням ПДВ 20% становила: для населення – 1227,07 грн., для бюджетних установ – 1259,94 грн., для інших споживачів – 1643,40 грн.
- (92) Відповідно до наказу КП «ВОДА» від 04.10.2024 № 42 «Про затвердження та введення в дію калькуляцій вартості платних послуг, які надаються, у розрізі груп споживачів» з 07.10.2024 вартість видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення з урахуванням ПДВ 20% становить: для населення – 1510,91 грн., для бюджетних установ – 1551,38 грн., для інших споживачів – 2023,55 грн.
- (93) За інформацією КП «ВОДА», наданою листами від 27.12.2024 № 297 (вх. від 30.12.2024 № 70-01/3476) та від 30.01.2025 № 22 (вх. від 31.01.2025 №70-01/328), протягом 2022 - 2024 років Підприємством було видано 44 Технічні умови, у січні 2025 року Технічні умови Підприємством не видавались. Листами від 03.01.2025 № 1 (вх. від 03.01.2025 № 70-01/22) та від 30.01.2025 № 22 (вх. від 31.01.2025 №70-01/328) КП «ВОДА» вибірково надало Відділенню копії Технічних умов.
- (94) Аналізом наданих Підприємством Технічних умов встановлено, що КП «ВОДА» у Технічних умовах, виданих протягом 2022 - 2024 років, зазначало для встановлення засоби обліку холодної води одного виробника, а саме «Apator PoWoGaz». Узагальнена інформація наведена у таблиці № 1.

№	Кому видані ТУ	Пункт в Технічних умовах	Зміст
1	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 12.04.2022 № 102)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
2	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 12.05.2022 № 103)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
3	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 01.08.2022 № 109)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
4	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 13.09.2022 № 114)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
5	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 623.02.2023 № 121)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
6	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 11.07.2023 № 131)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
7	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 25.07.2023 № 132)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
8	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 04.08.2023 № 135)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
9	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 18.08.2023 № 136)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
10	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 07.09.2023 № 138)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
11	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 11.03.2024 № 141)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Аrator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)

№	Кому видані ТУ	Пункт в Технічних умовах	Зміст
12	КУ «Місцева служба комунальної власності» Валківської міської ради Харківської області (Технічні умови від 11.03.2024 № 150)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Aparator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
13	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 16.04.2024 № 142)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Aparator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
14	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 18.04.2024 № 143)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Aparator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
15	(інформація, доступ до якої обмежено) (Технічні умови від 02.07.2024 № 148)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Aparator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)
16	КНП «Валківський центр ПМСД» (Технічні умови від 19.11.2024 № 152)	№ 8	«На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Aparator PoWoGaz» Ду 15...» (мова оригіналу)

- (95) Таким чином, КП «ВОДА» у пункті № 8 Технічних умов, виданих протягом 2022 - 2024 років, зазначало для встановлення засіб обліку холодної води одного конкретного виробника, а саме Aparator PoWoGaz S.A. (місцезнаходження: Jaryszki 1C, 62-023 Żerniki, Польща).
- (96) Як зазначено КП «ВОДА» у листі від 30.01.2025 № 22 (вх. від 31.01.2025 №70-01/328), зокрема: «Технічні умови на приєднання є обов'язковими для виконання замовникам послуг з приєднання....» (мова оригіналу).
- (97) Разом з цим, у зазначеному листі КП «ВОДА» пояснило, що причиною зазначення у Технічних умовах саме засобів обліку холодної води виробника Aparator PoWoGaz є позитивний досвід Підприємства та перспектива їх використання в режимі дистанційної передачі даних про обсяги спожитої води.
- (98) Пунктом 1 розділу V Правил № 190 визначено, що споживачі, які приєднані або мають намір приєднатися до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язані забезпечити наявність у них засобів вимірювальної техніки, за умови їх відповідності вимогам Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та іншим нормативно-правовим актам, що містять вимоги до таких засобів вимірювальної техніки.
- (99) Крім того, у статті 41 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» зазначається, що облік у сфері питного водопостачання здійснюється підприємствами питного водопостачання і споживачами за допомогою технічних засобів, що відповідають вимогам технічних регламентів.
- (100) Відповідно до частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» визначено, призначені органи з оцінки відповідності повідомляють науковому метрологічному центру, уповноваженому центральним органом виконавчої влади, що

реалізує державну політику у сфері метрології та метрологічної діяльності, на ведення реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки, про видані ними сертифікати перевірки типу засобів вимірювальної техніки.

- (101) Відповідно до абзацу другого частини другої статті 16 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» сертифікат перевірки типу засобів вимірювальної техніки (далі – ЗВТ) є документом, який засвідчує, що тип ЗВТ затверджено.
- (102) Порядок ведення Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки (далі - Порядок) затверджений наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 13.07.2016 № 1161, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.08.2016 за № 1081/29211.
- (103) Відповідно до пункту 2 Порядку, Реєстр є електронною базою даних, що містить відомості про затверджені типи ЗВТ.
- (104) Формування та ведення Реєстру забезпечуються науковим метрологічним центром – державним підприємством «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (далі – ДП «Укрметртестстандарт») шляхом внесення відомостей про затверджені типи ЗВТ та доповнень до них (пункт 3 Порядку).
- (105) ДП «Укрметртестстандарт» забезпечує оприлюднення Реєстру на своєму вебсайті. Інформація в Реєстрі є відкритою і загальнодоступною та розміщується у форматі, придатному для роздрукування (пункт 4 Порядку).
- (106) Відповідно до Реєстру, розміщеного на офіційному веб-сайті ДП «Укрметртестстандарт» за посиланням <http://www.ukrcsm.kiev.ua>, в Україні виробництво ЗВТ, зокрема, лічильників води здійснюють такі суб'єкти господарювання, зокрема:
- Філія ДНВП «ОБ'ЄДНАННЯ КОМУНАР» ЗАВОД «КОМУНАРСЧЕТМАШ» (умовне позначення типу ЗВТ – СВК-М);
- МПП «ТАКТ» (умовне позначення типу ЗВТ – ТАКТ);
- ПрАТ «СКЛОПРИЛАД» (умовне позначення типу ЗВТ – ЛВК);
- ТОВ «ТЕХНІКА ВИМІРЮВАНЬ» (умовне позначення типу ЗВТ – ІРКА);
- ТОВ «НВП «МЕТРОН» (умовне позначення типу ЗВТ – MDC, MDH, MLF, SDC, SDH);
- ТОВ «НВП «ТЕХНОФЛОУ» (умовне позначення типу ЗВТ – PREM-W);
- ПАТ «ЕЛЕКТРОТЕРМОМЕТРИЯ» (умовне позначення типу ЗВТ – KB-1,5);
- ТОВ «ГІДРОТЕК» (умовне позначення типу ЗВТ – E-T...-U);
- ПрАТ «ТАХІОН» (умовне позначення типу ЗВТ – УВР-011 модифікації А1, А2 та М1),
- ДП «НОВАТОР» (умовне позначення типу ЗВТ – ЛК модифікації 15X, 15X-100);
- та інші.
- (107) Враховуючи наведене, чинними нормативно-правовими актами у сфері метрології та метрологічної діяльності не передбачено обмежень щодо виробника засобу обліку холодної води, що встановлюються споживачами.
- (108) Тобто, для обліку обсягу споживання послуг з централізованого водопостачання споживачі можуть встановлювати не тільки засоби обліку холодної води виробника Apatog PoWoGaz, але й засоби обліку холодної води будь-яких інших виробників, що занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.

(109) Відповідно до інформації офіційного дистриб'ютора Aporor PoWoGaz в Україні, викладеній на вебсайті <https://apator-powogaz.com/>, засоби обліку холодної води номінального діаметру Ду 15, зазначеного КП «ВОДА» у Технічних умовах, представлені у трьох моделях, а саме:

+ Smart Лічильник води XB JS 1,6 Ду15;

+ Smart NK Лічильник води XB JS 1,6 Ду15;

C+ Smart Лічильник води XB JS 1,6 Ду15.

(110) Таким чином, згідно з Технічними умовами, виданими КП «ВОДА» протягом 2022 - 2024 років, споживачі повинні були обрати для встановлення один із вищезазначених засобів обліку холодної води виробника Aporor PoWoGaz.

(111) За результатом аналізу роздрібних цін на засоби обліку холодної води, використаних з інтернет-ресурсів, встановлено, що вартість засобів обліку холодної води виробника Aporor PoWoGaz суттєво відрізняється від вартості лічильників холодної води інших виробників. Узагальнена інформація наведена у таблиці № 2.

Таблиця № 2

Назва засобу обліку холодної води	Виробник	Посилання на вебсайт	Роздрібна ціна, грн.
+Smart Лічильник води XB JS 1,6 Ду15	Aporor PoWoGaz	https://apator-powogaz.com/	868,30
+Smart NK Лічильник води XB JS 1,6 Ду15	Aporor PoWoGaz	https://apator-powogaz.com/	1599,50
C+Smart Лічильник води XB JS 1,6 Ду15	Aporor PoWoGaz	https://apator-powogaz.com/	2010,80
ETR-C(H) 15/110 R50H/40V	ТОВ «НВП «ВИМІРЮВАЛЬНІ СИСТЕМИ»	https://epicentrk.ua/ua/shop/schyetc-hiki-vody/	499,00
ЛК-15ХТ	ДП «НОВАТОР»	https://epicentrk.ua/ua/shop/schyetc-hiki-vody/	644,00
Gidrotek E-T 1.6U	ТОВ «ГІДРОТЕК»	https://epicentrk.ua/ua/shop/schyetc-hiki-vody/	662,40
Ecostar DN20 L110 EC 4.0 (SW-74163)	ТОВ «ЕКОПРИЛАД»	https://epicentrk.ua/ua/shop/schyetc-hiki-vody/	690,00

(Примітка: ціни актуальні станом на березень 2025 року та можуть змінюватись, залежно від постачальника та комплектації)

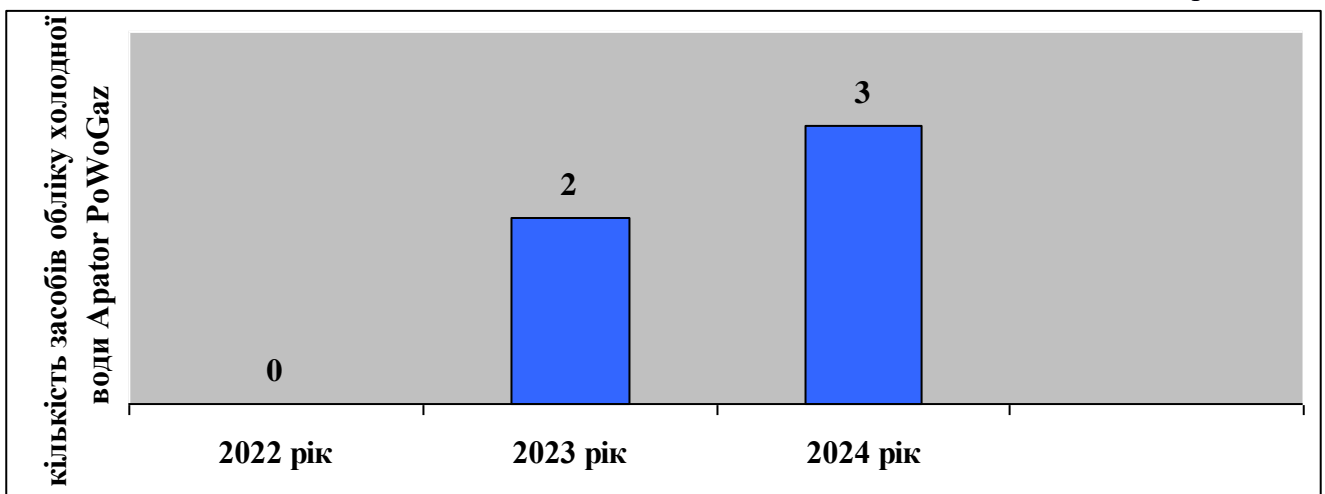
(112) Наведене свідчить, що вартість засобів обліку холодної води виробника Aporor PoWoGaz суттєво вище вартості засобів обліку холодної води інших виробників, зокрема, ТОВ «ЕКОПРИЛАД», ДП «НОВАТОР», ТОВ «ГІДРОТЕК» та ТОВ «НВП «ВИМІРЮВАЛЬНІ СИСТЕМИ».

(113) Зазначення КП «ВОДА» у пункті 8 Технічних умов конкретного виробника засобу обліку холодної води Aporor PoWoGaz обмежує замовників послуг з приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення самостійно обрати будь-який засіб обліку холодної води із занесених до Державного реєстру України засобів вимірювальної техніки та спонукає до придбання засобу обліку холодної води саме виробника Aporor PoWoGaz.

5. НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (114) Виконання Технічних умов є обов'язковою умовою для приєднання мереж замовників послуг з приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (115) Як вже вище зазначалось, для обліку обсягів споживання послуг споживачі можуть встановлювати будь-які засоби обліку холодної води, які занесені до Реєстру затверджених типів засобів вимірювальної техніки.
- (116) В той же час, згідно з інформацією КП «ВОДА», наданою листом від 30.01.2025 № 22 (вх. від 31.01.2025 № 70-01/328), такими споживачами як: *(інформація, доступ до якої обмежено)* були встановлені засоби обліку холодної води + Smart, виробником якого є Aparator PoWoGaz.
- (117) Окрім цього, аналізом інформації, наданої КП «ВОДА» листом від 24.02.2025 № 48 (вх. від 24.02.2025 №70-01/644), встановлено, що зазначення КП «ВОДА» у пункті 8 Технічних умов конкретного виробника засобу обліку холодної води Aparator PoWoGaz вплинуло на збільшення кількості засобів обліку холодної води даного виробника, встановлених, замовниками послуг з приєднання до системи централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення у період 2022-2024 років.
- (118) Динаміка збільшення кількості засобів обліку холодної води Aparator PoWoGaz, встановлених замовниками послуг з приєднання до системи централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення у період 2022-2024 років, відображена на діаграмі № 1.

Діаграма № 1

- (119) Зазначення КП «ВОДА» у Технічних умовах конкретного виробника засобу обліку холодної води Aparator PoWoGaz обмежує право споживача на вибір та встановлення засобу обліку холодної води, дозволеного до використання, іншого виробника. А також, призводить до підвищення попиту на лічильники саме цього виробника і до зменшення попиту на лічильники, дозволені до використання, інших виробників, що в свою чергу може призвести до ущемлення інтересів виробників та продавців інших засобів обліку холодної води.
- (120) Окрім цього, враховуючи, що вартість засобів обліку холодної води виробника Aparator PoWoGaz є суттєво вищою від вартості засобів обліку холодної води інших виробників, то встановлення саме такого засобу обліку холодної води може призвести до понесення замовниками послуг з приєднання додаткових фінансових витрат.

- (121) Таким чином, визначення КП «ВОДА» у Технічних умовах конкретного виробника засобу обліку холодної води, а саме Apator PoWoGaz може призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також виробників і продавців інших засобів обліку холодної води.

6. НЕМОЖЛИВІСТЬ ВЧИНЕННЯ ВІДПОВІДАЧЕМ ТАКИХ ДІЙ

- (122) Дії КП «ВОДА» щодо визначення у Технічних умовах конкретного виробника засобу обліку холодної води, були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (123) За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначеного товару, тому вимушені погоджуватись на умови КП «ВОДА», що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на даному ринку послуг.

7. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА ТА ВИСНОВКИ ВІДДІЛЕННЯ

- (124) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (125) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (126) Дії КП «ВОДА», які полягають у визначенні у Технічних умовах конкретного виробника засобу обліку холодної води, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, виробників та продавців інших засобів обліку холодної води, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

8. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

- (127) Копія подання від 11.03.2025 № 70-03/191-П з попередніми висновками у Справі листом від 12.03.2025 № 70-02/1561е була направлена Відділенням за місцезнаходженням КП «ВОДА».
- (128) На подання з попередніми висновками у Справі КП «ВОДА» надало свої заперечення листом від 21.03.2025 № 67 (вх. від 21.03.2025 №70-01/1096).
- (129) Так, відповідно до листа КП «ВОДА» від 21.03.2025 № 67 (вх. від 21.03.2025 №70-01/1096), обґрунтовуючи визначення у пункті № 8 Технічних умов, виданих протягом 2022 - 2024 років, для встановлення засіб обліку холодної води одного конкретного виробника (Apator PoWoGaz), КП «ВОДА» зазначає, що: *«положення чинного законодавства свідчать про те, що наявність у технічних умовах посилань на конкретну*

торговельну марку або виробника є допустимим якщо відповідне положення містить словосполучення «аналог та/або еквівалент». Зокрема, положеннями частини 4 статті 14 Закону України «Про публічні закупівлі» встановлено, що у вимогах до предмета закупівлі, що містять посилання на конкретну торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника, замовник може вказати, які аналоги та/або еквіваленти приймаються у пропозиціях учасників. При цьому, наведені положення Закону України «Про публічні закупівлі» підлягають застосуванню за аналогією закону, адже наведені норми регулюють відносини, подібні до тих, які є предметом розгляду в межах цієї конкретної правової ситуації або правового спору» (мова оригіналу).

- (130) Згідно з преамбулою Закону України «Про публічні закупівлі», цей Закон визначає правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави, територіальних громад та об'єднаних територіальних громад. Отже, положення Закону України «Про публічні закупівлі» не можуть бути застосовані за аналогією закону до відносин у сфері видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (131) Відповідно до частини 1 статті 8 Цивільного кодексу України, якщо цивільні відносини не врегульовані цим Кодексом, іншими актами цивільного законодавства або договором, вони регулюються тими правовими нормами цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, що регулюють подібні за змістом цивільні відносини (аналогія закону).
- (132) Отже, застосування аналогії закону можливе лише за умови відсутності норм чинного законодавства, які регулюють відповідні правовідносини. При цьому, відносини у сфері надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення врегульовані Правилами № 190, якими не передбачено можливості зазначення у Технічних умовах конкретного виробника та/або моделі лічильника холодної води.
- (133) Так, пунктом 8 розділу «Умови водопостачання» форми технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, наведеної у Додатку 2 до Правил № 190 визначено, що «На водопровідному вводі комерційний облік обладнати (місце установки, тип лічильника, діаметр)».
- (134) Отже, у Технічних умовах зазначається виключно місце установки, тип лічильника та діаметр засобу обліку холодної води. Натомість КП «ВОДА» у пункті 8 Технічних умовах, виданих протягом 2022 - 2024 років, зазначає: «На водопровідному вводі комерційний облік обладнати лічильник «Aptor PoWoGaz» Ду 15, або аналог» (мова оригіналу). Зазначення КП «ВОДА» у Технічних умовах такої інформації не дозволяє споживачам визначити аналог лічильника Aptor PoWoGaz.
- (135) Згідно з інформацією КП «ВОДА», наданою листом від 30.01.2025 № 22 (вх. від 31.01.2025 №70-01/328), причиною зазначення у Технічних умовах саме засобів обліку холодної води виробника Aptor PoWoGaz є позитивний досвід Підприємства та перспектива їх використання в режимі дистанційної передачі даних про обсяги спожитої води.
- (136) Отже, зазначення КП «ВОДА» у Технічних умовах для встановлення засіб обліку холодної води одного конкретного виробника, а саме Aptor PoWoGaz, наштовхує споживачів на висновок, що засоби обліку холодної води даного виробника є найкращими серед інших виробників та спонукає до придбання засобу обліку холодної води виробництва Aptor PoWoGaz.
- (137) Таким чином, заперечення Відповідача, викладені у листі від 21.03.2025 № 67 (вх. від 21.03.2025 №70-01/1096) не спростовують висновки щодо вчинення КП «ВОДА»

порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

9. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ У СПРАВІ

- (136) Таким чином, доказами, зібраними у Справі, доводиться, а заперечення Відповідача не спростовують висновок адміністративної колегії Відділення проте, що дії КП «ВОДА», які полягають у визначенні у Технічних умовах конкретного виробника засобу обліку холодної води, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, виробників та продавців інших засобів обліку холодної води, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

10. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- (137) Відповідно до частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (138) Відповідно до звіту про фінансові результати за 2024 рік, наданого КП «ВОДА» листом від 24.02.2025 № 48 (вх. від 24.02.2025 № 70-01/644), чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг), отриманий Відповідачем за 2024 рік, становить 13 617 000 (тринадцять мільйонів шістсот сімнадцять тисяч) гривень.
- (139) Відповідно до підпункту 1 пункту 4 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468 (далі – Порядок визначення розміру штрафу) за вчинення порушень, передбачених пунктами 1, 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон) (крім порушень, визначених в підпункті 2 цього пункту), базовий розмір штрафу встановлюється в розмірі до 30 відсотків доходу (виручки), пов'язаного з порушенням, з урахуванням ступеня негативного впливу на конкуренцію та/або на інтереси суб'єктів господарювання чи споживачів, що встановлюється в кожному конкретному випадку вчинення порушення з урахуванням обставин справи.
- (140) Відповідно до інформації КП «ВОДА», наданої листами від 27.12.2024 № 297 (вх. від 30.12.2024 № 70-01/3476) та від 30.01.2025 № 22 (вх. від 31.01.2025 № 70-01/328) протягом 2022-2024 років та поточного періоду 2025 року КП «ВОДА» видано Технічних умов на загальну суму 58 243,72 гривень. Таким чином, дохід (виручка), пов'язаний з порушенням, складає 58 243,72 гривень.
- (141) Відповідно до підпункту 2 пункту 6 розділу IV Порядку визначення розміру штрафу з метою забезпечення стримуючого ефекту базовий розмір штрафу, визначений відповідно до підпунктів 1 або 2 пункту 4 цього розділу, збільшується за вчинення порушення, передбаченого, зокрема, пунктом 2 статті 50 і частинами першою та другою статті 13 Закону, на суму, що дорівнює добутку базового розміру штрафу й коефіцієнта $K_{се}$, який становить: $K_{се} = \frac{ОС_{нбу}}{100}$, де $ОС_{нбу}$ - облікова ставка Національного банку України на день прийняття рішення у справі про порушення.

Якщо облікова ставка Національного банку України на день, що передує дню прийняття рішення у справі про порушення, є більшою, ніж 25 відсотків, базовий розмір штрафу в усіх випадках збільшується на суму, розраховану відповідно до абзаців першого - третього цього підпункту.

- (142) Згідно з пунктом 4 розділу V Порядку визначення розміру штрафу, з метою забезпечення належного стримуючого ефекту, врахування обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу, розмір штрафу, розрахований відповідно до положень розділу IV та пункту 1 цього розділу, може збільшуватися у межах, визначених частинами другою, п'ятою статті 52 Закону, частинами першою та другою статті 21 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».
- (143) Відповідно до абзацу 2 пункту 1 розділу V Порядку визначення розміру штрафу, у разі відсутності обставин, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим, розмір штрафу дорівнює базовому розміру штрафу.
- (144) У Відділення відсутні обставини, що беруться до уваги під час визначення розміру штрафу та збільшують або зменшують його порівняно з базовим.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 № 291/5482 (зі змінами), пунктом 4 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (із змінами), Порядком визначення розміру штрафу, що накладається за порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженим розпорядженням Антимонопольного комітету України 14.12.2023 № 22-рп, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25.01.2024 за № 123/41468, адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВОДА» ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*), місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*) відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами діяльності протягом 2022-2024 років, січня – лютого 2025 року та станом на березень 2025 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в межах території Валківської міської територіальної громади: м. Валки, с. Шарівка, сел. Старий Мерчик, с. Новий Мерчик, с. Високопілля, с. Серпневе, с. Привокзальне, с. Мізяки, с. Мельникове, с. Олександрівка, сел. Ков'яги, с. Сніжків із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

2. Визнати дії КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ВОДА» ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*), місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*), які полягають у визначенні у технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення конкретного виробника засобу обліку холодної води, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної

конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, а також виробників та продавців інших засобів обліку холодної води, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВОДА» ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*) штраф у розмірі 20 180 (двадцять тисяч сто вісімдесят) гривень.

4. Зобов'язати КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ВОДА» ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ (ідентифікаційний код юридичної особи – *(інформація, доступ до якої обмежено)*) припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, про що повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у 2-х місячний строк з дня його отримання із наданням копій підтверджуючих документів.

Штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно зі статтею 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня його одержання може бути оскаржене до господарського суду.

Головуючий колегії

Владислав РУМ'ЯНЦЕВ